

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon
Lisette de Wind
Datum
1 maart 2018
Ons kenmerk
Cft 201800070
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2017 openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 16 februari jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van uw bestuurscollege (BC) de vierde uitvoeringsrapportage (UR) ontvangen over het begrotingsjaar 2017. De UR had op basis van de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) uiterlijk op 31 januari jl. ingediend moeten worden. Het Cft moet derhalve vaststellen dat de vierde UR niet tijdig is ingediend.

Conform artikel 15 lid 4 van de Wet FinBES is de begrotingsuitvoering 2017 afgesloten en is bij deze UR geen begrotingswijziging (BW) ingediend. Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de ingediende vierde UR.

Begrotingsuitvoering

In de vierde UR 2017 presenteert het openbaar lichaam Bonaire (OLB) USD 60,3 miljoen aan baten (begroting 2017: USD 68,3 miljoen) en USD 54,8 miljoen aan lasten (begroting 2017: USD 68,3 miljoen). Op basis daarvan bedraagt het voorlopige positieve saldo over 2017 USD 5,5 miljoen.

De verantwoorde baten vallen circa USD 8,0 miljoen lager uit dan begroot. Dit wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat met de baten samenhangende lasten niet zijn gerealiseerd:

- Zowel de baten als de lasten vallen lager uit dan begroot doordat diverse doeluitkeringen minder zijn aangewend dan oorspronkelijk begroot, waaronder gelden voor werkgelegenheid, sociaal cultureel werk, voorzieningen voor jeugd en jongeren alsmede economische ontwikkeling.
- Er was USD 4,9 miljoen aan baten begroot door onttrekking aan de algemene reserve, namelijk USD 0,6 miljoen middels de eerste BW, USD 2,0 miljoen middels de tweede BW 2017 en USD 2,3 miljoen middels de vierde BW 2017.

Deze baten worden niet in de vierde UR 2017 verantwoord, aangezien de lasten dusdanig lager uitvallen dat deze baten niet meer benodigd zijn voor een sluitende begroting. Het Cft adviseert het OLB om met de accountant in overleg te treden over de juiste verwerking van deze baten.

De lasten vallen circa USD 13,5 miljoen lager uit dan begroot. Dit wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat minder gelden zijn besteed aan doeluitkeringen (een groot aantal projecten), personeelskosten, infrastructuur, onderhoud sportfaciliteiten, onderhoud woningen, aanschaf windmolens en milieu & natuur.

Ten aanzien van de begroting 2017 zijn een groot aantal budgettaire onder- en overschrijdingen vastgesteld en door het OLB toegelicht. Aanvullend op de reeds beschreven onderwerpen merkt het Cft op dat:

- De baten uit hoofde van de *Verkeersmaatregelen te water* circa USD 0,3 miljoen lager uitvallen doordat bij de ramingen was uitgegaan van het invoeren van andere extra diensten (registratie, vergunningen en certificering vaartuigen). Echter door een samenloop van omstandigheden heeft de invoering van deze extra diensten pas in december plaatsgevonden.
- De baten uit hoofde van *Handel en industrie* circa USD 0,6 miljoen lager uitvallen doordat diverse domeingronden en gebouwen niet zijn verhuurd en doktersklinieken geen kosten doorbelast hebben gekregen doordat de contracten nog niet zijn opgesteld.

Mede vanwege de hierboven beschreven oorzaken heeft de afdeling Financiën aan het Cft verklaard dat bij de samenstelling van de begroting 2019 meer aandacht zal worden besteed aan de haalbaarheid van begrote bedragen.

Aan de andere kant wordt vermeld dat de baten uit hoofde van de *Overige beschermende maatregelen* circa USD 1,1 miljoen hoger uitvallen dan begroot vanwege een inhaalslag bij de hazardspelenbelasting en dat de baten uit hoofde van de *Erfpachtopbrengsten* circa USD 0,6 miljoen hoger uitvallen dan begroot door een effectiever facturatie en incassoproces.

Het Cft merkt op dat het positieve saldo nog kan wijzigen bij het opstellen van de jaarrekening 2017 aan de hand van de opmerkingen van de controlerend accountant.

Personeel

De goedgekeurde begroting 2017 gaat uit van een personeelsbestand van 340 Fte's. Het personeelsoverzicht bij de vierde UR presenteert 329 Fte's. Als zodanig is het aantal Fte's in dienst van het openbaar lichaam Bonaire binnen de goedgekeurde begroting 2017 gebleven. Ook de totale personeelslasten, voor een totaalbedrag van USD 17,7 miljoen, zijn ruim binnen de goedgekeurde begroting van USD 21,0 miljoen gebleven.

Voor wat betreft de externe inhuur constateert het Cft dat het aantal contracten in het 4^e kwartaal 23 Fte's bedragen terwijl 14 Fte's zijn begroot. De lasten in verband met externe inhuur bedragen USD 1,3 miljoen en zijn als zodanig binnen het begrote bedrag van USD 1,4 miljoen gebleven.

Van het OLB is vernomen dat in 2017 in totaal 22 Fte's in dienst zijn getreden en 24 Fte's uit dienst. Het Cft adviseert het OLB om zich in te spannen om begrote vacatures spoedig in te vullen. Een punt van zorg blijft namelijk de structurele vervulling van de vacatures binnen de overheidsapparaat en specifiek de kritische vacatures. Het Cft verwacht op korte termijn zoals toegezegd tijdens het bezoek van het Cft op 30 januari jl. aan Bonaire, een brief van het BC waarin de stand van zaken voor wat betreft de invulling van de vier cruciale functies, die nog niet zijn ingevuld conform eerdere afspraken, wordt toegelicht.

Balans

De uitvoeringsrapportage is wederom voorzien van een verkorte balans waardoor extra inzicht in de financiën wordt gegeven. Het balanstotaal ultimo 2017 bedraagt USD 75,0 miljoen (jaarrekening 2016: USD 65,5 miljoen).

Aan de passiva zijde constateert het Cft dat uit de bestemmingsreserve USD 0,2 miljoen is onttrokken voor renovatie afdeling financiën en ICT. Verder zijn de langlopende schulden toegenomen met per saldo circa USD 5,7 miljoen ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt verklaard door de verhoging van de renteloze lening onderwijshuisvesting met USD 5,9 miljoen.

De schulden op korte termijn zijn vrijwel gelijk gebleven. Het Cft blijft uw aandacht vragen voor een spoedige afwikkeling van de kortlopende schulden die al meerdere jaren op de balans staan, met name de schuld inzake het APNA-werkliedenpensioenen en het solidariteitsfonds. Het Cft heeft vernomen dat er meerdere gesprekken zijn gevoerd met BZK over met name de APNA-werkliedenpensioenen. Graag wenst het Cft geïnformeerd te worden over de voortgang hieromtrent.

Liquiditeit

Conform het Geïntegreerd Middelenbeheer (GMB) ultimo december 2017 is de liquiditeitspositie van het openbaar lichaam USD 14,6 miljoen. De bijzondere uitkeringen ultimo december 2017 bedragen USD 5,1 miljoen. De vrij besteedbare liquiditeiten bedragen als gevolg daarvan USD 9,5 miljoen. Dit is een grote verbetering ten opzichte van de stand van vorig jaar (ultimo 2016: USD 3,7 miljoen). Het Cft adviseert om een prudent liquiditeitenbeheer te blijven voeren zodat het werkkapitaal, dat gedurende 2017 positief is geworden, ook positief blijft.

Financieel beheer

Onderdeel van deze UR is een bijgewerkte versie van het Plan van Aanpak Financieel Beheer Openbaar Lichaam Bonaire. Geconstateerd wordt dat er inmiddels voor de diverse aandachtsgebieden een concrete tijdsplanning is opgenomen. Dit vergemakkelijkt een goede monitoring van de diverse implementatiestappen. Ook wordt duidelijk dat de aanschaf en implementatie van applicaties ten behoeve van diverse (belasting)middelen in 2017 tevens een aanzet is voor het verbeteren van de AO/IC, inclusief beheersmaatregelen.

Kenmerk
Cft 201800070
Blad
4/4

De verwachting is dat in toekomstige rapportages daardoor ook dieper op de actuele stand van zaken qua implementatie kan worden ingegaan.

Zoals tijdens de laatste collegereis met het BC is besproken, zal het OLB wat betreft het financieel beheer op de korte termijn prioriteit geven aan de trajecten "Onzekerheden rondom de administratieve organisatie en interne controle van diverse opbrengsten" en "Beschrijving Administratieve Organisatie en interne controle Directie Ruimtelijke Ontwikkeling". Daarnaast adviseert het Cft om de mogelijkheden voor externe technische bijstand te onderzoeken ten einde het financieel beheer op orde te brengen.

Ten slotte wordt melding gemaakt dat het de planning van het OLB is, om in het derde kwartaal 2018 een dividend- en grondbeleid opgesteld te hebben. Van belang is ook dat het OLB de nodige taken gebaseerd op de corporate governance code uitvoert. Daarnaast dient het OLB er zorg voor te dragen dat de jaarrekeningen van de overheidsentiteiten tijdig worden ingediend om zo mogelijke financiële, economische en bestuurlijke risico's tijdig in kaart te kunnen brengen en daarop te acteren.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof.dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire